Rama is coming. I referred to that of course in a jocular mood. I believe in a team and in a good team. I do not believe in myself being the Chief Minister for all time to come and I can assure the Hon'ble Members that I believe in a strong and efficient Government and I shall strive my best to have it.

Mr. SPEAKER.—I am not concerned on the floor of the House as to what the individual opinion of the Chief Minister is with regard to efficiency or otherwise. I am only to regulate the conduct of the business. The Hon'ble Member took the opportunity of reading something from a piece of paper; I wanted to stop him, but I did not want to be so bad as that.

Sri S. M. KRISHNA.—But he is belittling the position of the Chief Minister of the State. He says 'I worship his feet', and all that.

Sri S. R. KANTHI.—I protest very strongly. I only say that Bharata can rule as effectively as Rama.

Sri S. SHIVAPPA.—What I am interested in is, when the present Finance Minister has placed the Budget before the House, I want that the discussion of the Budget should take place when he is the Finance Minister. But according to him, there may be a change. That is why I say that the very sanctity that is attached to the Financial Statement would be lost.

Mr. SPEAKER.—With regard to the point of order, I do not think there is much substance in it because the very rule provides for the discussion of the Budget on the day or days to be appointed. But it does not prohibit any discussion of other subjects which are of important nature and which Government might find it necessary to discuss and when the rules provide, I am going to allow it.

Mysore Agricultural Income Tax (Amendment) Bill, 1962.

Sri S. R. KANTHI.—I beg to introduce the Mysore Agricultural Income Tax (Amendment) Bill, 1962.

Mr. SPEAKER.—The Mysore Agricultural Income Tax (Amendment) Bill, 1962 is introduced.

Mysore Lotteries (Control and Tax) and Prize Competitions (Tax) Bill, 1962

Sri S. R. KANTHI.—I beg to introduce the Mysore Lotteries (Control and Tax) and Prize Competitions (Tax) Bill, 1962.

Mr. SPEAKER.—The Mysore Lotteries (Control and Tax) and Prize Competitions (Tax) Bill, 1962 is introduced.

Mysore Tenancy Laws (Amendment) Bill, 1962.

Sri S.R. KANTHI (Chief Minister).—I introduce the Mysore Tenancy Laws (Amendment) Bill, 1962.

Mr. SPEAKER.—The Mysore Tenancy Laws (Amendment) Bill, 1962 is introduced.

Mysore Small Cause Courts Bill, 1962.

Sri R. M. PATIL (Minister for Home).—I beg to introduce the Mysore Small Cause Courts Bill, 1962.

Mr. SPEAKER.—The Mysore Small Cause Courts Bill, 1962 is introduced.

CONDOLENCE REFERENCE

Re: Demise of Sir M. Visvesvaraya

†Sri S. R. KANTHI (Chief Minister).—Mr. Speaker, Sir, it is my melancholy duty to seek your permission to make a reference about the sad demise of Sir Mokshagundam Visvesvaraya who died on the 14th April at a ripe age of

(SRI S. R. KANTHI)

100. It is only last year that we celebrated on a grand scale his centenary. He was no doubt ailing for a long time and death was perhaps a merciful relief, but however old a person may be, we cannot help feeling sad at his demise and wishing that he was spared to us atleast for a few years more. He was born in Kolar in 1861, educated at the Central College, Bangalore and in Poona and by training he was an engineer. After retirement from the Bombay Government service and after service for a short time in the Hyderabad State, he was appointed as Chief Engineer of the Government of Mysore and within three years he became its Dewan which post he held with distinction for six years. During his period at the head of the administration in the old State of Mysore, he interested himself in every aspect of human activity. He started the Bhadravati Iron and Steel Works and inspite of severe criticism at that time and being called a white-elephant, today we know how wise that step was and what an asset the Iron Works has become to the State. The Krishnarajasagar Dam which attracts thousands of people every year owes its existence to his genius. The huge reservoir has not only brought about prosperity and increased cultivation but resulted in an enlargement of the Sivasamudram Hydro Electric Power Plant. His interest in education is too welknown to be stressed. The number of schools he has started bears witness to the fact. The University of Mysore owes its existence to him. After his retirement, he widened his sphere of activities and his services were very much in demand throughout the length and breadth of India. Today what we remember most is his emphasis on planning at a time when planning was unknown to us. We considered him at that time a visionary and his plan as impracticable. But today we realise that he was very much ahead of his times and what he then planned has become today a necessity. The Five Year Plans were envisaged by him though not in the actual form in which it has emerged, atleast to the extent that he realised that planning was necessary for allround progress. There will be many centuries before any such a great man is born in Mysore and walks on its soil. Anyway he has left behind concrete achivements which will ever stand as monuments to his memory.

While we mourn his death, we will for ever cherish his memory and as long as we have memory, he will remain alive with us for ever.

†ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ (ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ).—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆ, ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ನಿಧನಕ್ಕಾಗಿ ಸಂತಾಪಸೂಚಕ ನಿರ್ಣಯವನ್ನೇನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ ಅದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ದಿವಂಗತರು ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ಗೌರವ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯಲು ಶ್ರಮಿಸಿದರು. ಈ ಮಹಾಪುರುಷರು ಮೈಸೂರನ್ನು ಮಾದರಿ ಮೈಸೂರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ಇಂಥ ಮಹನೀಯರು ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ್ದು ಈ ದೇಶದ ಒಂದು ಸೌಭಾಗ್ಯ ಎಂದು ನಾವು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಅವರು ಕೇವಲ ಇಂಜನಿಯರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಸಹ ಆಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಮೈಸೂರಿನ ದಿವಾನರಾಗಿದ್ದಾಗ ಈ ದೇಶದ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಸಾಧಕವಾದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಮೈಸೂರು ಬ್ಯಾಂಕ್, ಭದ್ರಾವತಿ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಮುಂತಾದುವುಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿ ಮುಂದಿನ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ; ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಈ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯವರಾಗಿದ್ದರು. ಇವೊತ್ತಿನದಿವಸ ಮೊದಲನೆಯ, ಎರಡನೆಯ ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನೇನು ತಯಾರಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು 20 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ತಯಾರಿಸಿದ್ದರು. ಇಂಥ ಮಹಾವ್ಯಕ್ತಿಯ ನಿಧನವು ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಇಡೀ ಭಾರತಕ್ಕೇ ಸಂತಾಪವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದೆ.

ಇವೊತ್ತು ದಿವಂಗತರ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಒಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡುವುದು ಅಂದರೆ ಅವರ ಒಂದು ಫೋಟೋ ಶಾಸನ ಸಭೆಯ ಹೊರಗೆ ಗಾಳಿ ಮತ್ತು ಚಳಿಯಲ್ಲಿ ತೂಗಾಡುತ್ತಿದೆ. ಅದನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಶಾಸನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತೂಗುಹಾಕುವಂತೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಬೇಕು; ಮತ್ತು ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಈ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕರಾಪಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ದಿವಂಗತರ ಜ್ಞಾಪಕಾರ್ಥವಾಗಿ ಈ ಸಭೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದು ಅವರ ದಿವ್ಯ ಸ್ಮರಣೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ಮೃತರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಭಗವಂತನು ಚಿರಶಾಂತಿಯನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಲೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

†Sri KADIDAL MANJAPPA (Sringeri).-Mr. Speaker, Sir, Sir Mokshagundam Visvesvaraya was rightly called the

Maker of Modern Mysore. We, Mysoreans were really proud of him. Some admired him for his administrative abilities; some appreciated him for his engineering skill; but, all loved him and respected him. He was a great person in all respects. I had the good fortune of moving with him for some years. Last year, when I happened to speak to him, he humourously said that God must have applied for leave, referring to the conditions prevailing in this country, particulary, with regard to the fall of standards. His was a noble soul and we really feel his absence from our midst. May his soul rest in peace. May the Almighty give us strength to emulate him.

†ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ (ಸಿರಾ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆ, ಮೋಕ್ಷಗುಂಡಂ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆ ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕು, ಮುದ್ದೇನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಮೈಸೂರು ಹಾಗೂ ಭಾರತದ ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದರು. ನಾವು ಚರಿತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ, ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ, ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ, ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ, ವೇದ ಮುಂತಾದುವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು, ಕೇಳಿ, ಓದಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ ರಾಮ, ಬಸವ, ಶಂಕರ, ಬುದ್ಧ, ರಾಮಾನುಜ ಮುಂತಾದ ಮಹಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಜ್ಞಾಪಕ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರಿಗೆ ಸರಿಸಮಾನರಾದ ದಿವಂಗತರು ನಡೆದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದು ಬಾಳಬೇಕು, ಅದರಿಂದ ಯಾವ ದೇಶಕ್ಕೆ, ಜನರಿಗೆ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗುತ್ತದೆ; ಇಂಥ ಮಹಾ ಪುರುಷರು ನಮ್ಮಲ್ಲಿದ್ದುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡಬೇಕು. ಉದಾತ್ತ ಧ್ಯೇಯದಿಂದ ತಮ್ಮ ಇಡೀ ಜೀವಮಾನವನ್ನೇ ಜನತೆಯ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮೀಸಲಾಗಿಟ್ಟಿದ್ದ ಸರ್. ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ನಾವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕೂಡ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯರು.

2-30 P.M.

ಹೀಗೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಾಗ, ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಾಗ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟತಕ್ಕಂಥ ಭಾವನೆಗಳು ಅಂಥಾ ಸದ್ ವ್ಯಕ್ತಿಯಂತೆ ನಾವು ಕೂಡ ನಡೆಯಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಇದುವರೆಗೂ ಸ್ಮಶಾನವೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ನಡೆಸತಕ್ಕ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷಕ್ಕೂ ಮೈಸೂರಿನ ಮಹಾ ಜನತೆಗೂ ಮತ್ತೂ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪ್ರಜೆಗೂ ನಾನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇಷ್ಟು: ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ತಂದಂಥವರು ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು. ಆದರಂತೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಬಡತನವನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಿ, ಬಡತನದ ಬಂಧನವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಂಥವರು ಸರ್. ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವ ರಯ್ಯನವರು. ಅವರ ಹೆಸರು ಅಮರವಾಗಿ ಉಳಿಯುವಂತೆ, ಅವರ ಕೀರ್ತಿ ಉಳಿಯುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು ನಮ್ಮ ಮತ್ತು ಈ ದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ಜನತೆಯ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯ ಎಂದು ನಾನು ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅವರ ಸಾವಾದ ಮೇಲೆ, ನಾಯಕರುಗಳು ಮಾಡಿದಂಥ ಭಾಷಣಗಳು ಮತ್ತು ಕೊಟ್ಟಂಥ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಾನು ಬಹಳ ಆನಂದದಿಂದಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಮಾತ್ರ ಅವರು ಕೊಟ್ಟಂಥ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಮಾಡಿದಂಥಾ ಭಾಷಣಗಳು ಬರಿಯ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಭಾಷಣಗಳು ಆಗಬಾರದು. ಅದನ್ನು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ತಂದು ಯಾವ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನಿಂದ ನವಮೈಸೂರು ನಿರ್ಮಿತವಾಯಿತೋ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಜನತೆಗೆ ಒಂದು ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಯಾವ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದರೋ ಅಂಥಾ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರ ಹೆಸರನ್ನು ಚಿರಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಪ್ರಥಮ ಕರ್ತವ್ಯ ಮೈಸೂರಿನವರಾದ ನಮಗೆ ಸೇರಿದ್ದು ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ತಾನೆ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖಂಡರುಗಳು, ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಈ ಸಭೆಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಾದ ಶ್ರೀ ಶಿವಪ್ಪನವರೂ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರೂ ಹೇಳಿದರು, ಸರ್. ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರನ್ನು ಜ್ಞಾಪಕ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ನಮಗೆ ದುಃಖ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು. ಅವರು ಮಾಡಿದಂಥ ಕೆಲಸ, ಅವರು ಪಟ್ಟಂಥ ಸಾಹಸ ಮತ್ತು ಅವರು ನಮಗೆ ಆದರ್ಶವಾಗಿ ತೋರಿಸಿರತಕ್ಕ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಅದನ್ನು ನಾವು ನಮ್ಮ ಜೀವಮಾನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕೂಡ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಯಾವ ಒಂದು ಅಕ್ಷರವನ್ನೂ ಸಹ ಮರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೋ ಅದೇ ರೀತಿ ಸರ್. ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು ಹೋದಂಥ ದಾರಿಯನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದು. ಮತ್ತು ಮರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಬಾರದು. ಅವರು ನಮಗೆ ತೋರಿಸಿದಂಥಾ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ನಾವು ನಮ್ಮ ಜೀವಮಾನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನ ಜನತೆಗೆ ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇಡೀ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಮುಖಂಡರುಗಳೂ ಮತ್ತು ದೇಶವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದಂಥಾ ಎಲ್ಲಾ ನಾಯಕರುಗಳೂ ಕೂಡ ಸರ್. ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣೀರು ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಕಣ್ಣೀರು ಉಳಿದು ಅವರ ಹೆಸರು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ನಂದಾದೀಪದಂತೆ ಉರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಅವರು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಂಥ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಭಾರ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿದೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮಾದರೀ ಮೈಸೂರನ್ನು ಕಟ್ಟಿದಂಥಾ ಕೀರ್ತಿಶೇಷರಾದ ಸರ್. ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಹೆಸರು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಉಳಿಯುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಒಂದು ಮ್ಯೂಜಿಯಂ ಕಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ, ಒಂದು ಪಾರ್ಕ್ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ನಾನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಜೀವಂತರಾಗಿರತಕ್ಕ ಮದ್ರಾಸಿನ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಕಾಮರಾಜನಾಡಾರ್ ಅವರ ಸ್ಟ್ಯಾಚ್ಯುಅನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿರತಕ್ಕ ಸರ್. ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಪೂರ್ಣ ಭಾವದಿಂದ ಕೂಡಿರುವಂಥಾ ಒಂದು ಭಾವಚಿತ್ರವನ್ನು ಇಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ನೂರಾರು, ಸಾವಿರಾರು ಮಕ್ಕಳು ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿತು ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸತಕ್ಕಂಥ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸತಕ್ಕ ಒಂದು ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಶಾಲೆಯನ್ನು

(ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ)

ತೆಗೆದರೆ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಸರ್. ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮೈಸೂರು ಜನತೆಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಮಾದರಿ ಮೈಸೂರನ್ನು ಕಟ್ಟಿದಂಥಾ, ಕಣ್ಮರೆಯಾದಂಥಾ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಕಣ್ಮಣಿಯಾಗಿರತಕ್ಕಂಥ ಸರ್. ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಹೆಸರು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಉಳಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅವರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬನೆ ಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ತರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರದವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿ ಪರಮಾತ್ಮನು ಸರ್. ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಿ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಸರ್. ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರಂತಹ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿ ಗೌರಿಶಂಕರದಷ್ಟು ಎತ್ತರ ಕೀರ್ತಿಶಿಖರವನ್ನು ಏರುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗಲಿ ಎಂದು ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

†Sri GANJI VEERAPPA (Harihar).—Mr. Speaker, Sir, I associate myself with the feelings of sorrow and sentiments expressed by my Hon'ble friends here. Sir, we remember Sir M. Visvesvaraya not only as a statesman and not only as an architect and maker of modern Mysore, but as a man who lived according to a disciplined life, a man who lived to principles and a man who had great ideals in life. Sir, we in Mysore are extremely fortunate because we owe a number of big things in Mysore, commencing from the University of Mysore to Krishnarajasagara and several big projects in Mysore to the ingenious mind of Sir M. Visvesvaraya. Last year I had the privilege of meeting him. He was thinking of how to improve Mysore and how to implement several schemes he had envisaged. That was one thing which was in his mind and he could even remember what all things he did. In fact, he asked me about the water supply scheme in Davangere which came into existence in 1917. That is how Sir M. Visvesvaraya used to take interest in whatever schemes he had envisaged. A suggestion has been made on the floor of this House by the Hon'ble Member Sri Muckannappa that something must be done to concentrate the memory of the great man so that the Nation may remember the great services he has rendered. In fact I saw the announcement by the Chief Minister recently that the Government of Mysore have been contemplating to start a very big Engineering Institution here for training youngsters in engineering and perhaps it will include research in engineering, post-graduate courses and so many other things whatever Sir M. Visvesvaraya had in mind, *i.e.*, to make great engineers for the reconstruction of this country. I feel really that is a fitting thing for the Government to do and I only wish that the Government will sponsor and will see that the idea materialises for the benefit of the public of Mysore, not only of Mysore but that whole of India, because Sir M. Visvesvaraya has rendered service not only to Mysore but to other parts of the country. So, I also join hands with my friends in making a suggestion to the Government that the idea they have sponsored, namely to start a big engineering institution may materialise soon and the Government may take it up very soon, because it is human nature to forget things and it is no wonder when we forget even the great saints that we may forget Sir M. Visvesvaraya also. So, when the memory is too fresh in our minds, it is better that the Government start some of these things that we have in mind and see that it materialises. I only wish that the country will follow the example set up by this great man and I pray God that his soul may rest in peace.

ಶ್ರೀ ಪಿ. ವೆಂಕಟಗಿರಿಯಪ್ಪ (ಕೋಲಾರ).—ಸ್ವಾಮಿ, ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ನಿಧನದ ಬಗ್ಗೆ ತಂದಿರುವ ಸಂತಾಪಸೂಚಕ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಪೂರ್ಣ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ನಾನು ಸೂಚಿಸಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಂದು ಬಡಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಜನತೆಗೆ ಹೊಸಮಾರ್ಗವನ್ನು ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಮಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಸಂದೇಶವೇನೆಂದರೆ 'Industrialise or perish.'' ಈ ದೇಶ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕು ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ ದೇಶಮುಂದುವರಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆನ್ನುವ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯವನ್ನು ಅವರು ಅನೇಕ ಸಾರಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯತಃ ಸಾಧಿಸಲು ಬಹಳ ಶ್ರಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲನೆಯ ದೊಡ್ಡ ಜಲಾಶಯವನ್ನು ಕೃಷ್ಣರಾಜಸಾಗರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಅವರಿಗೆ ಇದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈಗ ನಾವು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಕೂಡ ತಳಹದಿಯನ್ನು ಹಾಕಿದವರು ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು. ನಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಮಹಾಪುರು

ಷರಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ, ಇವರಿಗೂ ಒಂದು ಮಂದಿರ ವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಇವರನ್ನುಪೂಜೆ ಮಾಡಿದರೂಸಾಲದು. ನಮ್ಮ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವನೆ ಬೆಳೆಸು ಬೇಕು, ನಮ್ಮ ದೇಶ ಕೈಗಾರಿಕೆಯು ರಾಷ್ಟ್ರ ವಾಗ ಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಏನೊಂದು ಅವರ ಸಂದೇಶ ವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆಯೋ ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯತಃ ತರಲು ಜನತೆ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರವೂ ಕೂಡ ಶ್ರಮಿಸ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅವರ ಹೆಸರು ಉಳಿಯ ಬೇಕಾದರೆ, ಅವರ ಉದಾತ್ತದಾದ ಆಶಯ ಈಡೇರ ಬೇಕಾದರೆ ನಾವು ಆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅವರ ಹೆಸರು ಚಿರಕಾಲ ಉಳಿಯಲು ಅವರು ಹುಟ್ಟಿದ ಸ್ಥಳವಾದ ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕೈಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳು ತ್ತೇನೆ. ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ, ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಂಡಿಸಿರುವ ಸಂತಾಪ ಸೂಚಕ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾದ ಬೆಂಬಲವನು ಅರ್ಪಿಸಿ ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ನವರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಚಿರಶಾಂತಿ ದೊರೆಯಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಜೆ. ದೇವಯ್ಯ (ಮಂಡ್ಯ).—ಸ್ವಾಮಿ, ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಹೆಸರು ಬಹಳ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಕೃಷ್ಣರಾಜಸಾಗರ ಆಗು ವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆ ಬೆಂಗಾಡಾಗಿದ್ದು, ಅಲ್ಲಿಯ ಜನ ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಾನಾ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟು ಜೀವನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಆ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರು ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜಸಾಗರ ಅಣೆಕಟ್ಟನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಬಹಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಂದರು. ದಿನ ಬೆಳಗಾದರೆ, ರೈತಾಪಿ ವರ್ಗದವರೂ ಕೂಡ ಸರ್. ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ನವರ ಸ್ಮರಣೆಯಿಂದ ಜೀವನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮೊದಲು ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆ ಬಹಳ ಬೆಂಗಾಡಾಗಿದ್ದು ಹುರುಳಿಯೂ ಕೂಡ ಬೆಳೆಯದೆ ಇದ್ದ ಭೂಮಿ ಕೆಲವು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿತ್ತು. ಅಂಥ ಭೂಮಿ ಇವೊತ್ತುಫಲವತ್ತಾಗಿ ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯಾಗಿ ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಅದರಿಂದ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಯಾವಾಗ ನೀರಾವರಿಯಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ಜೀವನ ಮಟ್ಟ ಏರಿತೋ ಆಗ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವೂ ಮುಂದುವರಿದು ಅನೇಕ ಜನ ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗಿ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಹೆಸರು ಗಳಿಸಲು ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯಿತು. ಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಲಿ ಜೀವನದ ಮಟ್ಟ ಬಹಳ ಹೀನಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನ ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಗಡೆ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಗಲು ಅವಕಾಶ ವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ಸಣ್ಣ ವಯಸ್ಸಿನವನಾಗಿದ್ದಾಗ 1918 ರಲ್ಲಿ ಮೊದಲಬಾರಿ ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಬಂದು ಅನೇಕರಿಗೆ ತೋರ್ಪಡಿಸಿ ಕೊಂಡರು. ಇವರು 1914ರಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜಸಾಗರ ವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಬಹಳ ಹೆಸರು ವಾಸಿಯಾದರು. ಅದರಂತೆಯೇ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಾರ್ಖಾನೆ, ಮೈಸೂರು ನಗರದ ಹತ್ತಿರ ಕೃಷ್ಣ ರಾಜೇಂದ್ರ ನೇಯ್ಗೆ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಮುಂತಾದುವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಜನರ ಜೀವನದಮಟ್ಟವನ್ನು ಏರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಂಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದುದ ರಿಂದ ಅನೇಕ ಜನ ರೈತರು ಕಬ್ಬು ಬೆಳೆದು, ಮನೆ ಮಠಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅವಕಾಶ ವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಅವರಿಗೆ ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನರು ಚಿರಋಣಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ; ಯಾವಾಗಲೂ ನೆನಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಒಂದು ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿ ಅವರನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ನೆನಸಿಕೊಳ್ಳು ವುದಕ್ಕೆ, ಅವರ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ರೈತಮುಂದಾಳುಗಳು ಕೂಡ ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ್ಗೆ ಎರಡುವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅನ್ನಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಮೂರು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ 90 ಪಲ್ಲ ಭತ್ತ ರೈತರಿಂದ ವಸೂಲಾಗಿ 20 ಸಾವಿರ ಜನಗಳಿಗೆ ಅನ್ನ ಹಾಕಲಾಯಿತು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಜನ ರೈತರು ಮುಂದೆ ಬರುವವರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಹುಟ್ಟಿದಸ್ಥಳ ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನಂದೀ ಬೆಟ್ಟದಹತ್ತಿರ ಇರುತ್ತದೆ. ಅವರು ಹುಟ್ಟಿದ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕೈಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿ ಸದಾ ಅವರ ಹೆಸರು ಚಿರಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವ ರಯ್ಯನವರು ಮೊದಲು ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ಆಗಿದ್ದು, ದಿವಾನರಾಗಿ ರಿಟೈರ್ ಆಗಿ ನಲವತ್ತು ವರ್ಷವಾಗುತ್ತ ಬಂತು. ಅವರ ಹೆಸರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ನಿಲ್ಲು ವಂಥ ದೇಶೋಪಕಾರಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಅವರು ಮಾಡಿ ದರು. ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೂ ತಮ್ಮ ಹೆಸರು ಉಳಿಯುವಂಥ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವರು ಬಹಳ ಕಡಮೆ, ಜನ ಇದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಲಾಖಾ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿರು ವವರು ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ನಡೆಸುವವರೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತಿಬರುವಹಾಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು. ಸರ್ಕಾರ ನಡೆಸತಕ್ಕವರೂ ಕೂಡ ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದನೆಮಾಡಿ, ಹೆಸರನ್ನು ಗಳಿಸಿ, ಯಾರಿಗೂ ನೋವುಂಟಾಗದಹಾಗೆ ಆಡಳಿತನಡೆಸಬೇಕೆಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಸರ್ ಎಂ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು ಯಾವ ರಾಜಕೀ ಯಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಂತೆಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಸರನ್ನು ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿದಂತೆ ಮುಂದೆಬರು ವವರು ಅಂಥ ಹೆಸರನ್ನು ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಎಂದು ಹೇಳಿ ಭಗವಂತನು ಮೃತರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಿ ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—I wish to associate myself with the sentiments of sorrow experessed by several Hon'ble Members who have spoken so far about the demise of Sri Mokshagundam Visvesvaraya. I do not think there is a single hon'ble member of this House who does not know intimately the remarkable life of great personage. It is only last year that we celebrated his centenary on a grand scale throughout the country and it is sad that we should to day be making a reference to his demise. While he was a figure of all-India importance and even world fame, we in

(MR. SPEAKER)

Mysore are prone to look upon him as our special favourite, as someone who was a part of us and in his achievements we were all justifiably proud.

Though he was an engineer by profession, his activities spread over every department of public administration. Speaking of old Mysore, there are several monuments to his vision, capacity and greatness. The Bhadravathi Iron and Steel Work, the Bank of Mysore, the Krishnarajasagara dam and the the enlarged Sivasamudrm Hydro-electric station are a few of such monuments. In recent years, he turned all his attention towards economic planning. In Nineteen-twenties, his views appeared to be visionary and somewhat impractical. But in course of time and particularly when India entered upon the Five-year Plans, his views to which he gave expression years back took on the garb of a blue print as it were. His planning was a practical one. It covered every department of human activity—educational, industrial, financial and administrative. His interest in heavy industries and his proposal for all-round development made its impress in the formulation of his plans.

He was a very widely travelled person. He was a Chairman of committees in number and, in more ways than it is possible for me to detail on this occasion, his impress will be felt in every walk of life for years to come. He is one of the few people whose memory will survive long after he is dead.

A request was very well made and I feel that it is the concensus of opinion of the House that as a mark of respect to the memory of this great departed soul, we may adjourn the House without doing any further business for the day. Before we disperse, we will stand for a couple of minutes.

(The House stood in silenee for a couple of minutes).

MR. SPEAKER.—We will now adjourn to re-assemble at 1.00 P.M. tomorrow.

The House adjourned at Fifty-Five Minutes past Two of the Clock to meet again at One of the Clock on Wednesday; the 9th May 1962.

WD 7251—GPP—900—24-11-62